

Sygn. akt II PK 146/04

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Kijowski

SSN Barbara Wagner

Protokolant Wanda Cabaj

w sprawie z powództwa P.R.

przeciwko Polskim Kolejom Państwowym Centrali Spółce Akcyjnej - Zakładowi
Gospodarowania Nieruchomościami w P.

o odprawę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 18 stycznia 2005 r.,

kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.

z dnia 6 lutego 2004 r., sygn. akt VI Pa .../04,

**1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzający go wyrok Sądu
Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. z
dnia 14 listopada 2003 r., X P .../03, w ten sposób, że oddala
powództwo,**

2. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 6 lutego 2004 r., VI Pa ..04, Sąd Okręgowy-Sąd Pracy w P. oddalił apelację pozwanego: PKP Centrali S.A. – Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami w P. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. w sprawie z powództwa P. R. o odprawę, dzieląc ustalenia Sądu pierwszej instancji i zapadły w sprawie wyrok, zgodnie z którym powodowi przysługiwała odprawa w wysokości 23.176 zł., w związku z rozwiązaniem stosunku pracy – w drodze wypowiedzenia umowy o pracę w dniu 8 czerwca 2000 r. – dokonany przez pracodawcę z przyczyn leżących po jego stronie, na podstawie art. 48 i 49 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. Nr 84, poz. 948 ze zm.). Sąd apelacyjny podzielił wykładnię powołanych wyżej przepisów dokonaną przez Sąd pierwszej instancji, według której postanowieniami ustawy zostali objęci wszyscy pracownicy, z którymi rozwiązano stosunek pracy w okresie między 1 stycznia 2000 r. a 31 grudnia 2002 r., a więc także przed dniem 27 października 2000 r. - datą wejścia w życie powołanej ustawy - uznając tym samym jej działanie „wsteczne” i oddalił apelację pozwanego. W kasacji, strona pozwana zarzucając wyrokowi Sądu drugiej instancji naruszenie prawa materialnego - art. 48 i 49 ustawy z dnia 8 września 2000 r., wniosła o jego uchylenie w całości i „uwzględnienie apelacji”, z zasądzeniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja okazała się uzasadniona.

Stosownie do art. 393¹¹ § 1 i 2 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia kasacją oraz jej podstaw, będąc związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. W rozpoznawanej sprawie podstawą kasacji było naruszenie art. 49 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji (...), granice kasacji zostały określone wnioskiem o zmianę zaskarżonego wyroku - mimo, iż nie został on sformułowany prawidłowo - a skoro kasacja nie zawierała zarzutu naruszenia przepisów postępowania, to należało uznać, że w sprawie nie zostały zakwestionowane ustalenia faktyczne, będące podstawą wydania

zaskarżonego wyroku, w tym fakt rozwiązania umowy o pracę z przyczyn leżących po stronie pracodawcy w dniu 8 czerwca 2000 r. z zastosowaniem skróconego do jednego miesiąca okresu wypowiedzenia ze skutkiem na dzień 3 lipca 2000 r., a także niewystępowanie tzw. negatywnych przesłanek nabycia prawa do odprawy, dotyczących miejsca zamieszkania i stopy bezrobocia.

Oceniając zarzut naruszenia art. 48 i następne ustawy, dotyczących uprawnienia powoda do odprawy z uwagi na rozwiązanie stosunku pracy przed wejściem w życie ustawy z dnia 8 września 2000 r., należy zauważyć, że kwestia wykładni tych przepisów znalazła szczegółowe wyjaśnienie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2004 r. podjętej w składzie siedmiu sędziów, III PZP 11/03, (OSNP 2004/9/150). W uchwale tej przyjęto, iż „Prawo do jednorazowej odprawy pieniężnej określonej w art. 48 i art. 49 ustawy z dnia 8 września 2000 r. (...) przysługuje tylko pracownikom, z którymi rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło po dniu wejścia ustawy w życie”. W obszernym uzasadnieniu Sąd Najwyższy przedstawiając argumenty uzasadniające zajęte stanowisko stwierdził, że zarówno cel ustawy, jej systematyka, przepisy przejściowe (art. 83) jak i brak przepisów o zaliczalności pobranych świadczeń na poczet jednorazowej odprawy, przemawiają za przyjęciem obowiązywania ustawy od dnia jej wejścia w życie, uznając nadto, że względy sprawiedliwości i równości nie uzasadniają „wstecznego” działania art. 48 ustawy. Zwolnienia grupowe rozpoczęte w PKP od roku 2000 r. wraz z restrukturyzacją tego przedsiębiorstwa (poprzedzającą jednak komercjalizację), sprawiły że wszyscy pracownicy, z którymi stosunki pracy rozwiązano z przyczyn dotyczących pracodawcy korzystali z osłony socjalnej, choć w różnych okresach na różnych podstawach prawnych i w różnym zakresie. Przyznanie „przywilejów” wynikających z ustawy pracownikom zwolnionym z pracy przed dniem wejścia ustawy w życie, z ograniczeniem ich do osób zwolnionych w 2000 r., generowałoby problem pokrzywdzenia pracowników, z którymi stosunki pracy rozwiązano wcześniej, przed 1 stycznia 2000 r. Ustawodawca rozdzielając świadczenia związane z restrukturyzacją PKP, nie zakładał otrzymania przez pracowników równych korzyści przez cały okres objęty ustawą. I tak jednorazowa odprawa przysługuje w latach 2000-2003 (art. 48), prawo do jednorazowego szkolenia mają pracownicy zwolnieni w latach 2000-2002 (art. 56 ust. 1 i 5), prawo do urlopu kolejowego przysługuje pracownikowi, któremu w

latach 2000 - 2001 brakuje nie więcej niż 3 lata do nabycia prawa do emerytury (art. 51 ust. 1), a świadczenie przedemerytalne - pracownikom zwolnionym z PKP po 18 maja 2000 r., a przed 1 stycznia 2001 r. (art. 58 ust. 1). W tej sytuacji Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, iż ustawa z dnia 8 września 2000r., przewidująca bardzo korzystne i ponadstandardowe świadczenia dla pracowników PKP zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy, winna być wykładana w sposób ścisły, ograniczając dodatkowe uprawnienia pracowników do świadczeń wyraźnie z niej wynikających.

Z powyższych motywów Sąd Najwyższy uznając, że kasacja ma usprawiedliwione podstawy, w oparciu o art. 393¹⁵ k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach orzeczono po myśli art. 102 k.p.c.